

Tidigare avsnitt i serien har publicerats 22, 24, 25 och 27 januari.

ILLUSTRATION: PETTER BJERREGAARD

En anställd inom systerorganisationen Exit försökte däremot få ersättning för en dyrare middag på Teatergrillen i samband med ett besök på Operan. För att det inte skulle sticka ut ville han att det skulle bokföras som två SL-kort. En annan anställd köpte hummer och oxfilé när han bjöd hem klienter på nyårsafton.

När Sydsvenskan kontakter den som var administrativt ansvarig under den här tiden berättar hon om fyra turbulenta år på Fryshusets huvudkontor i Hammarby sjöstad. Det var hon som fick i uppgift att styra upp bokföringen i Passus och Exit.

– I flera år påtalade jag oegentligheter, och att arbetssituationen var ohållbar. Jag fick aldrig någon återkoppling, säger hon.

– Men nu, i samband med er granskning, har Fryshuset ringt och frågat mig var de kan hitta eventuella missförhållanden.

Den kreativa bokföringen fortsatte trots att hon gång på gång försökte få chefer och anställda att följa reglerna. Fast det enda som stoppades var sådant som kunde se ”illa ut i media”, som hummern och SL-korten.

– Det var vanligt att tivelaktiga utlägg, inköp av snus och cigaretter till klienterna, ersattes med milersättning eller presentkort. Det är ju inte okej eftersom man då fabulerar ihop en resa, säger hon.

En annan tidigare anställd beskriver de extra förmånerna till klienterna som en sorts mutor.

– Det var nya kläder och presentkort, resor och restaurangbesök både en och två gånger per dag. Det var bio och gokart. Det fanns inget stopp på de grejerna. Klienterna skulle hållas nöjda, och det funkade på ett sätt. Men man skapade också en skev kultur.

Flera myndigheter förs bakom ljuset när löneutbetalningar göms i hyror, möbler och presentkort.

”Man menar väl, man vill väl. Men det är inte rätt.”

Anställd.

Passus är Sveriges största privata avhopparverksamhet och finns över stora delar av landet. Konceptet har också sålts till Norge. Sydsvenskan har sökt medarbetaren bakom operabesöket. Han har avböjt att medverka.

– Det är att anse som svarta inkomster eller svarta löner, konstaterar Annelie Holmgren, sektionschef på Skatteverket.

– Om man döljer lönen genom att ge ut den på annat sätt och tänker att det här skyddar vederbörande från att bli av med sin sjukersättning. Då är det här inte okej. Så här ska det inte gå till.

Sjukskrivna som samtidigt jobbar svart riskerar både att bli återbetalningsskyldiga och polisanmälda. Även andra myndigheter kan underrettas om det finns misstanke om att upplägget satts i system. Det kan vara ett så kallat välfärdsbrott, enligt Oscar Berglund, chef för Försäkringskassans kontrollenhet. Han poängterar att han inte uttalar sig om det enskilda fallet, utan generellt om upplägget.

– Jag tycker definitivt att det betecknas som det. Detta faller under bidragsbrottslagen och den styr vad vi ska anmäla, säger han.

Flera tidigare anställda berättar att de informerade ledningen om det tveksamma i att prylar och hyror betalats istället för löner. Fryshusets vd Johan Oljeqvist vill inte ställa upp på en intervju. Kommunikatören Carin Balfe Arbman meddelar skriftligt att man inte längre använder ”presentkort

som tack till volontärer”, men att det kan ha förekommit tidigare.

Hon medger att klienter och andra har fått både SL-kort, hyra och mat. Det kan handla om ”att en klient fått försörjningsstöd men av olika anledningar inte kunnat hantera dem på rätt sätt och gjort slut på dem. Då betalar Passus exempelvis SL-kort för att de ska kunna fortsätta tillgodogöra sig behandlingen, eller köper mat för att de inte har några pengar alls”.

Carin Balfe Arbman skriver att Fryshuset har som ambition att informera alla att följa de regelverk som finns, men att de inte har insyn i hur enskilda individer agerar.

Under våren gav den administrativt ansvarige upp och lämnade Fryshuset. Hon har tänkt mycket på hur den viktiga avhopparverksamheten egentligen fungerar.

– Hur kan en verksamhet säga ”kom till oss så hjälper vi dig sluta vara kriminell” när verksamheten själv egentligen är kriminell?

TEXT: JENS MIKKELSEN
jens.mikkelsen@sydsvenskan.se

TEXT: JESSICA ZIEGERER
jessica.ziegerer@sydsvenskan.se

